.

HOVEDSTADENS BEREDSKAB

Den 1. oktober 2026

Beskrivelse af strømafbrydelse i Berlin

Baggrund

Hændelsen, der begyndte den 3. januar 2026, ramte den sydvestlige bydel - Steglitz-Zehlendorf – af Berlin, afsluttedes endeligt den 7. januar 2026 og blev dermed den længstvarende strømafbrydelse i Berlin siden 2. Verdenskrig.

Beskrivelsen baseres hovedsageligt på oplysninger med videre fremkommet ved et symposium om erfaringer fra strømafbrydelsen. Symposiet blev afholdt af Berlins Brandvæsen i maj måned 2026. Derudover inddrages der i et vist omfang ikke-verificerbare oplysninger indsamlet via internettet.



Figur 1. Berlins bydelsområder. Steglitz-Zehlendorf er markeret med rød farve.

Den ramte bydel består primært af boligområder, nogen industri samt skov og vand. I bydelen, der dækker ca. 100 km2 og samlet har ca. 300.000 indbyggere, blev blandt andet følgende ramt af strømafbrydelsen:

- Ca. 45.000 husstande med ca. 100.000 indbyggere
- Ca. 2.200 virksomheder
- 5 sygehuse – med egen nødstrømforsyning
- 73 plejehjem/plejefaciliteter
- 2 politistationer

Hændelsen

Den 3. januar 2026 – om morgenen kl. 06.12 – modtog Berlins Brandvæsen melding om en 'lille brand'. Det viste sig, der var tale om en brand under en kabelbro, hvor kablerne fører strøm fra et kraftværk over Teltowkanalen og videre ud i elnettet. Kl. 08.45 iværksatte Berlins Brandvæsen 'fuld alarm' og alarmerede vagtfrit personale og frivillige kl. 10.17.

Det viste sig, at branden var anstiftet af en klimapolitisk aktivistgruppe, der over flere år havde gennemført flere aktioner i sin kamp for klimaet. Gruppen havde anlagt et bål under den ene ende af broen, så ilden ville påvirke de 5 højspændings- og de 10 middelspændingskabler, der føres over kanalen.

Elkabler - i de anvendte dimensioner med en diameter på op til 1 meter - indeholder også relativt store mængder af olie til isolering og køling. Olien bidrog til brandens udvikling og gjorde slukningsindsatsen mere kompliceret.

I forbindelse med indsatsen blev strømmen til kablerne afbrudt af sikkerhedsmæssige årsager. Da det samtidigt var tydeligt, at kablerne ville være skadede af branden, og strømafbrydelsen derfor ville være relativt længerevarende og geografisk omfattende, alarmeredes den lokale krisestab allerede kl. 6.43.

Efter ca. 36 timer var der ved målrettede omlægninger i elnettet genetableret strømforsyning til særligt nødlidende funktioner – særligt sygehusene. Den fulde tilbagevenden til normalforsyning skete den 7. januar 2026 kl. 11.00.

Indtil 4. januar 2026 kl. 15 blev hændelsen håndteret i den 'almindelige og daglige' struktur for hændelser. Derefter overgik hændelsen (i henhold til lovgivning) til krisestyring, ledelse og organisering under den centrale forvaltningsmyndighed i Berlin, der svarer til andre delstaters regeringsniveau. Dette skete efter gældende retningslinjer og planer. Ledelsen blev varetaget af delstatens 'indenrigs- og sportsministerium' – i princippet af den valgte senator (minister i delstatsregeringen).

I den indledende fase - indtil ledelsen blev løftet til regeringsniveau - deltog Berlins Brandvæsen i den tværgående koordination imellem indsatte myndigheder/sektorer. Der foreligger ikke information om, hvordan krisestyringen organiseredes mv. i de enkelte organisatoriske enheder.

Berlins Brandvæsens indsats fortsatte og omfattede – ud over opretholdelse af beredskabet – blandt andet også:

- Koordination af den understøttende indsats, herunder prioritering, fordeling og koordination i relation til nødgeneratorer og deres løbende drift.
- Udsendelse og modtagelse af et større antal forbindelsesofficerer.
- Opstilling af nød- og informationspunkter.

Flere oplægsholdere ved symposiet fremhævede nytten af at kunne trække på krisestyringserfaringer mv. fra tiden med COVID-19 samt en anden mindre hændelse med svigt i strømforsyningen.

For nogle aktørers vedkommende blev ressourceforbruget præsenteret og beskrevet ved symposiet:

- THW (Tysklands officielle, statslige organisation for redning, civilbeskyttelse og katastrofehjælp):
    - Medarbejdere med 32.000 arbejdstimer over 10 dage – svarende til ca. 4.420 arbejdsdage i alt og et gennemsnit på ca. 442 fuldtidsansatte pr. dag.
- 16 generatorer fra 512 KVA til 50 KVA - primært forsyning til plejehjem, skoler og togstationer. En 512 KVA-generator kan forsyne op til 200 parcelhuse med den nødvendige strøm.
- 5 frivillige organisationer med tilsammen:

- frivillige i 12.000 timer – svarende til ca. 1.660 arbejdsdage i alt og et gennemsnit på ca. 170 fuldtidsansatte pr. dag. Konkret blev der samlet set engageret ca. 500 frivillige hen over perioden.
- 50 køretøjer.

Det tyske forsvar leverede imod betaling brændstoffet til generatorer mv. I alt blev der anvendt ca. 120.000 l. brændstof til generatorer og køretøjer. En lastbil ville kunne køre 420.000 km. for samme brændstofmængde og en personbil 2,4 mio. km.

Der foreligger ikke validerede informationer om omfang mv. af de civile myndigheders indsats og dennes omfang. Den efterfølgende evaluering peger på følgende områder som værende særligt udfordrende:

- Tidspunktet på året med en vinter med både sne og kulde.
- Krisestyringskapaciteten sås – selvom hændelsen vurderes som begrænset i tid og rum – at være udfordret til grænsen samt flere steder at være præget af uklarhed i forhold til ansvar.
- Kritiske flaskehalse i forhold til tilgængelighed og disponering af nødgeneratorer og brændstof.
- Tydelige udfordringer i relation til at tage hånd om sårbare grupper af borgere, herunder også sårbare borgere, der bor alene.
- Alvorlige kommunikationsmæssige mangler, hvor aktiv kommunikation til befolkningen alene kunne ske via højttalervogne, når internet og mobiltelefoni ikke kan anvendes.

Værdi for kommunal beredskabsplanlægning og krisestyring

Strømafbrydelsen i Berlin er relevant for kommunal beredskabsplanlægning, fordi hændelsen viser, hvordan et målrettet svigt i én kritisk infrastruktur hurtigt kan få kaskadevirkninger på tværs af varme, telefoni, internet, offentlig transport, elevatorer, automatisk brand- eller tyverialarmer, betalingssystemer, plejeområdet og borgernes mulighed for at kontakte myndighederne – også via 112 i tilfælde af nødopkald.

Hændelsen understreger behovet for en robust og øvet kommunal krisestyringsstruktur med tydelig rollefordeling mellem det politiske niveau, de administrative ledelser/forvaltninger, redningsberedskabet, forsyningsoperatører og lokale institutioner.

Kommunen skal kunne skabe et fælles situationsbillede uden fuldt fungerende digitale systemer, træffe hurtige prioriteringsbeslutninger og sikre, at lokale enheder ikke står alene med kritiske opgaver. Internetkilderne fremhæver især, at strømsvigtet gav kaskadeeffekter på varmeforsyning, mobilnet, nødopkald og 112, trafiksignaler, togdrift, elevatorer, detailhandel, digitale betalingssystemer og kommunikation til borgerne om situationen, forholdsregler og kommunale kontaktpunkter. Det betyder, at kommunens krisestyring skal tænke i samtidige og tværgående følgevirkninger og ikke kun i én isoleret hændelse.

Særligt vigtigt er det, at kommunen ikke afventer fuld afklaring af hændelsens årsag, før sårbare borgere, plejeinstitutioner og borgerkommunikation prioriteres. I praksis bør krisestaben allerede i de første timer sikre overblik over berørte institutioner, tilgængelige nødstrømsressourcer, behov for evakuering eller varmeophold, status på 112-adgang og muligheden for at etablere lokale informationspunkter. Hvis strømudfaldet sker i vintervejr, skal temperatur, varmeforsyning og risiko for isolation i boliger med elevatorer indgå som selvstændige beslutningsparametre.

Derfor har det også betydning, at kommunen har afprøvede og praktisk gennemprøvede løsninger for sårbare borgere, nødstrøm, brændstof, fysiske informationspunkter og koordination med forsyningsselskaber, politi, redningsberedskab, sundhedsberedskab, frivillige organisationer og lokale aktører.

Hovedpointer for kommunal planlægning

- Kommunen bør have klare kriterier for tidlig aktivering af krisestab, også når hændelsen i første omgang fremstår som sektor- eller forsyningsspecifik. Erfaringen fra symposiet peger på, at tidlig ledelsesaktivering er afgørende, fordi konsekvenserne hurtigt bevæger sig fra teknisk driftsforstyrrelse til bred samfundskrise.
- Planerne bør forudsætte, at digitale kommunikationskanaler kan svigte delvist eller fuldstændigt. Internetkilderne beskriver blandt andet udfald af mobilnet, nødopkald, digitale betalinger og almindelig internetadgang. Derfor bør kommunen have analoge alternativer som fysiske informationspunkter, trykte opslag, højttalervogne, dør-til-dør-information, lokalradio, faste mødesteder og aftalte kontaktveje til institutioner.
- Kritiske målgrupper som plejehjemsbeboere, hjemmeplejemodtagere, borgere med medicinsk udstyr, ældre, hvor der på forhånd bør være procedurer for kontakt, tilsyn, evakuering eller støtte. Som en følge af gældende regler for håndtering af personlige informationer, viste det sig at være særdeles vanskeligt at identificere borgere i private hjem, der ikke kunne klare sig selv under strømnedbruddet – borgere der i princippet var selvhjulpne i dagligdagen. Symposiet beskriver mange pleje- og sundhedsfunktioner i det berørte område, mens internetkilderne supplerer med oplysninger om manglende varme, elevatorer ude af drift og manglende kommunikation.
- Nødstrøm, brændstoflogistik og prioritering af generatorer bør være aftalt på forhånd. Kommunen bør have en prioriteringsliste over kritiske bygninger og funktioner, aftaler om brændstofleverancer, bemanding til drift af generatorer og klare beslutningsregler for, hvornår ressourcer flyttes fra én funktion til en anden.
- Kommunale nød- og informationspunkter skal være reelt operative, bemandede, kendte af borgerne og udstyret med nødstrøm, varme, førstehjælp, kommunikationsmidler og basal borgervejledning. Internetoplysninger om Berlins såkaldte Katastrophenschutz-Leuchttürme (nød- og informationspunkter) viser, at fysiske infopunkter kun har værdi, hvis de er færdigetablerede, øvede, synlige og kendt af borgerne før krisen.

Anbefalede kommunale fokusområder

1. Gennemfør scenarieplanlægning for længerevarende strømsvigt i vinterperioder, herunder samtidig bortfald af mobilnet, internet, varme, elevatorer, betalingssystemer og dele af den offentlige transport.
2. Etabler og test lokale kriseinformationspunkter i relevante bydele eller lokalområder. Punkterne bør være fysisk skiltede, kendte af borgerne, forsynet med nødstrøm og kunne fungere som sted for information, visitation og basal støtte.
3. Udarbejd en prioriteret nødstrøms- og brændstofplan for kommunale institutioner og kritiske funktioner. Planen bør omfatte generatorer, brændstofleverancer, bemanding, forberedte tilslutningsmuligheder for generatorer sikkerhed, vedligeholdelse og beslutningskompetence.

4. Indarbejd procedurer for opsøgende indsats over for sårbare borgere, herunder hjemmepleje, plejecentre, borgere med livsvigtigt udstyr, borgere uden netværk og beboere i etageejendomme med elevatorer.
5. Indgå forhåndsaftaler med forsyningsselskaber, frivillige organisationer, lokale virksomheder, boligorganisationer og nabokommuner om støtte, logistik, forplejning, varmefaciliteter, transport og adgang til lokaler.
6. Planlæg analog krisekommunikation, herunder opslag, trykte informationssedler, højttalervogne, radiokommunikation, lokale mødesteder, dør-til-dør-information og kommunikation via hjemmepleje, frivillige og lokale institutioner.
7. Afhold regelmæssige øvelser, hvor digitale systemer forudsættes utilgængelige, og hvor både krisestab, frontpersonale, institutioner, forsyningsaktører og frivillige deltager.
8. Indarbejd nabohjælp og civilsamfund som en planlagt ressource. Internetkilderne beskriver, at borgere i Berlin organiserede hjælp via opslag, dør-til-dør-kontakt, deling af varme og information. Kommunen bør derfor på forhånd have modeller for, hvordan sådanne lokale kræfter kan understøttes uden at skabe uformel eller usikker myndighedsudøvelse.

De vigtigste anbefalinger fra evaluering af hændelsen

Den gennemførte evaluering, der samtidigt opsætter en vision for et kommende robust Berlin, peger særligt på følgende:

> ”Hændelsen viste, at Berlin har kompetente og engagerede aktører: i virksomheder, beredskabs- og hjælpeorganisationer, forvaltning og politik samt mange frivillige. Alligevel skal den samlede arkitektur for en robust by og dens evne til at klare byomfattende kriser videreudvikles.
>
> Mange krisestabe kan aktiveres i Berlin. Deres arbejde skal koordineres tæt. At kunne håndtere en ti-dages krise skal være Berlins ambition som hovedstad og forbillede for Tyskland.
>
> Positivt er det, at ansvarlige allerede er begyndt at evaluere strømafbrydelsen og har iværksat de første forbedringer. Ekspertkommissionen opfordrer til at fortsætte disse aktiviteter.”

Samtidigt opsættes der en vision om robusthed, organisering mv., der skal kunne sætte Berlin i stand til at kunne håndtere kriser af ti-dages varighed som en målsætning for den videre udvikling af beredskabet.

Rapportens vigtigste anbefalinger er:

1. Oprettelse af en Chief Resilience Officer (CRO) i Senatskanzlei – det koordinerende delstatsniveau.
2. Opbygning af et situations- og krisecenter.
3. Opbygning og drift af resiliens-hubs samt ensartet implementering af nød- og informationspunkter samt lokalt nød-Wi-Fi (et såkaldt mesh-netværk) – benævnes "Kiezboxen". Borgerne kan logge på nødnettet for at sende tekstbeskeder til brandvæsenet eller hente vigtig kriseinformation via simple hjemmesider.
4. Oprettelse af en øvelseskalender og testlaboratorier.
5. Udnyttelse af digitaliseringspotentialet (Digital tvilling for øget byresiliens).
6. Udarbejdelse af en samlet byresiliens- og katastrofebeskyttelsesplan.
7. Oprettelse af modtagerorienteret og handlingsanvisende nødkommunikation.

Kildegrundlag og markering af internetoplysninger

- **Seminar-/erfaringsgrundlag i dokumentet:** Tidspunkter for alarmering og krisestabsaktivering, oplysninger om de berørte kommunale og samfundskritiske funktioner, ressourceforbrug fra THW (frivillige), nødstrømsindsats, brændstofforbrug og de beskrevne erfaringer fra Berlin Brandvæsens seminar.
- **Internetoplysninger:** Detaljer om de præcist berørte bydele, varigheden på omkring 4,5 dage, mere end 45.000 berørte husstande, over 2.000 erhvervskunder, kaskadeeffekter på mobilmaster, betaling, elevatorer og trafik, samt beskrivelser af civilsamfundets indsats og efterfølgende politiske/organisatoriske diskussioner.
- **Anvendelse i denne sammenfatning:** Internetoplysningerne bruges som supplerende kontekst og bør i den endelige beredskabsfaglige anvendelse behandles som baggrundsoplysninger, medmindre de efterfølgende verificeres i officielle evalueringer eller myndighedsdokumenter.

- **Evalueringsrapport**: ”Resilienz in Berlin” - Bericht der Expertenkommission des Regierenden Bürgermeisters von Berlin. Udsendt i juni 2026 og tilgængelig på internettet.